

OPIS TECHNICZNY
DO PROJEKTU KOLORYSTYKI I REMONTU ELEWACJI
BUDYNKU PAŁACOWEGO W ZESPOLE PAŁACOWO – PARKOWYM
W CZARNYM BÓRZE

1. DANE EWIDENCYJNE

1.1 OBIEKTY: BUDYNEK PAŁACOWY
W ZESPOLE PAŁACOWO - PARKOWYM
wpisany do rejestru zabytków pod nr 257 z 23.04.1951r.

1.2 ADRES: ul. PARKOWA 8, 58-379 CZARNY BÓR,
działka nr 177/3

1.3 INWESTOR: S.P.Z.O.Z. ZAKŁAD LECZNICTWA ODWYKOWEGO
DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU
58-379 CZARNY BÓR, ul. Parkowa 8

1.4 FAZA DOKUMENTACJI: PROJEKT BUDOWLANY

1.5 JEDNOSTKA PROJEKTOWA: Autorskie Biuro Projektów „a” s.c.
58-100 Świdnica, ul. Wodna 34/6

1.6 PROJEKTANT: mgr inż. Arch. Anna Baran

1.7 AUTORZY OPRACOWANIA:

- CZĘŚĆ ARCHITEKTONICZNA : mgr inż. arch. Anna Baran
- CZĘŚĆ KONSTRUKCYJNA : mgr inż. Witold Baran

1.9. TERMIN WYKONANIA DOKUMENTACJI: styczeń 2010 rok

2. DANE TECHNICZNE

POWIERZCHNIA UŻYTKOWA PAŁACU	- 1925,6 m ²
KUBATURA PAŁACU	- 13225,3 m ³
POWIERZCHNIA elewacji frontowej	- 577,2 m ²
POWIERZCHNIA elewacji tylnej	- 545,1 m ²
POWIERZCHNIA elewacji bocznej	- 252,5 m ²
POWIERZCHNIA elewacji bocznej	- 263,9 m ²

3. OPIS OBIEKTU

Całość założenia pałacowo parkowego położona jest w północno-wschodniej części wsi Czarny Bór, przy drodze do Jankowa.

Park w granicach zbliżonych do obecnej granicy założenia istniał już w końcu XVIII wieku. W pałacu i w oficynie utworzono Szpital Leczenia Odwykowego a teren dawnej rezydencji wraz z parkiem stał się obiektem zamkniętym.

Obecny pałac w Czarnym Borze został ukończony w 1784 r. Wzniesiono go po pożarze w 1775 r. w którym spłonął stary budynek pałacowy. Jest to budowla barokowa, dwukondygnacyjna (parter i piętro), podpiwniczona z częściowo użytkowanym poddaszem. Obiekt dwutraktowy z wewnętrznym otwartym traktem korytarzowym i centralnie usytuowaną dwubiegową klatką schodową. Trzynastoosiowa fasada z uszakowatymi kamiennymi obramowaniami okien i ozdobnym ryzalitem środkowym z portalem i z dekoracyjnym szerokimi schodami z wazonami i kamiennymi latarniami zasadniczo nie uległa zmianie.

Budynek murowany w części piwnicy z kamienia w części parteru i piętra z cegły na zaprawie wapiennej. Trakt środkowy budynku przesklepiony, pozostałe stropy drewniane (jedynie nad jednym pomieszczeniem sklepienie krzyżowe). Dach spadzisty, czterospadowy, kryty dachówką ceramiczną. Wieżba dachowa drewniana. Obecnie występujące lukarny mają charakter historyzujący i powstały podczas neobarokowej przebudowy z końca XIX w. Przebudowa ta oprócz wnętrza i dachu prawdopodobnie zmieniła również częściowo wygląd tarasu elewacji tylnej.

ELEWACJE

Elewacje budynku tynkowane, ozdobne, o charakterze barokowym i układzie osiowym.

Elewacja frontowa trzynastoosiowa, zaakcentowana na osi głównej ozdobnym ryzalitem, zwieńczonym attyką z kamiennymi(?) wazonami. Ryzalit ujęty w skrajne pilastry przebiegające w wielkim porządku przez dwie kondygnacje, podobnie jak akcentujące portal kolumny. Bazy pilastrów i kolumn kamienne, głowice ozdobne z motywami roślinnymi. Kompozycję ryzalitu ożywia różnorodność zastosowanych form nadokienników, sztukaterie oraz ozdobny portal wejściowy. Nad portalem i w centralnej części attyki kamienne (?) kartusze herbowe. Gzymsy ryzalitu bogato profilowane, o płynnych liniach i bogatej formie.

Wejście do pałacu dekoracyjnymi, szerokimi schodami z kamienną balustradą, o charakterystycznej formie, pokrytą reliefowym wzorem, ozdobioną wazonami i kamiennymi latarniami.

Osie boczne fasady skromniejsze, z uszakowatymi kamiennymi obramowaniami okien i pilastrowaniem przeprowadzonym przez dwie kondygnacje, pilastrowanie dzieli prosty pas gzymsowy. Gzyms wieńczący rozbudowany.

Podobnie jak osie boczne ukształtowane są elewacje szczytowe oraz osie boczne elewacji tylnej. W elewacji szczytowej występują ponadto otwory okienne sklepione łukowo z kłincami.

Część centralną elewacji tylnej tworzy ryzalit (bez attyki) z pilastrami powtarzającymi formę pilastrów frontowych i dobudowaną neobarokową werandą. Wejście do werandy ujęte w ozdobne kolumnienki; głowice kolumn o motywach roślinnych, nad bazami fragmenty kanelowania.

Weranda zakończona kamienną balustradą z płaskim reliefem o motywach roślinnych, nawiązującą formą do balustrady schodów na elewacji frontowej.

4. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Oddziaływanie obiektu na środowisko ogranicza się do działki Inwestora.

5. OPINIA TECHNICZNA O STANIE ZACHOWANIA ELEWACJI

5.1. KONSTRUKCJA ŚCIANY

Na elewacjach nie stwierdzono widocznych uszkodzeń konstrukcji ścian i nadproży okiennych oraz drzwiowych. Stwierdzono jedynie drobne zarysowania ścian i nadproży widoczne na tynku elewacji zewnętrznych.

Stan techniczny ścian zewnętrznych uznać należy za zadowalający.

5.2. TYNKI TŁA ELEWACJI

Tłło elewacji wykonane jest w tynku gładkim.

Elewacje pałacu zachowane w złym stanie technicznym, tynki skorodowane, odparzone, miejscami płatami odspajają się od podłoża. W części wierzchniej pokryte wieloma łuszczącymi się warstwami szczelnych powłok spod których widoczne są tynki barokowe.

W części cokołowej obiektu występuje silne zawilgocenie skorodowanie i zasolenie.

5.3. ZACHOWANY DETAL ARCHITEKTONICZNY

Elementy sztukaterii oraz detale wykonane z zaprawy zachowały się w stanie pozwalającym na konserwację i miejscami rekonstrukcję

Elementy kamienne - obramienia okien, bazy kolumn i pilastrów, balustrada werandy, wazony, kartusze, w dużej części pokryte zostały wtórnie szczelnymi powłokami malarskimi, pozostałe, odkryte elementy kamienne wykazują też dość znaczny stopień zniszczenia. Całość kamieniarki obiektu należy poddać konserwacji według indywidualnie wykonanego programu konserwatorskiego.

5.4. KOLORYSTYKA

Ze względu na użytkowanie obiektu oraz utrudnienia i dodatkowe koszty ustawiania rusztowań nie przeprowadzono badań stratygraficznych tynków, elementów kamiennych i sztukatorskich.

Obecna kolorystyka elewacji wykonana została w tonacji czerwono-białej. W miejscach ubytków zarówno tła jak i detalu widoczne są pozostałości wcześniejszych kolorystyk. Na odkrytych elementach kamiennych widoczne są wtórne wymalowania.

Przy wstępnych oględzinach elewacji wyodrębniono 4 warstwy kolorystyczne, idąc od najmłodszej:

1 - warstwa współczesna – kolorystyka różowo-czerwona z białym detalem

2 - warstwa – kolorystyka różowa *)

3 - warstwa – kolorystyka błękitno – szara *)

*oznaczona warstwa 2 i 3 mogą być elementami tej samej kolorystyki, gdyż elementy błękitne widnieją na cokołach pilastrach a elementy różowe na części pasów gzymsowych i na attyce

4 - najstarsza widoczna warstwa – kolorystyka monochromatyczna, w odcieniach ugrowych.

UWAGA:

W materiałach ikonograficznych widoczny jest układ monochromatycznej warstwy ugrowej. Wymalowania wykonane są według zasady:

1 - odcień najjaśniejszy - pilastry oraz górny i dolny pas gzymsowy a także sztukaterie w obramieniach okien ryzalitu

2 - odcień ciemniejszy - tło

3 - odcień najciemniejszy - kolumny i pilastry ryzalitu środkowego, gzyms okapowy i pośredni pas gzymsowy, portal oraz naddasznice a także cokół

5.5. STOLARKA OKIENNA I DRZWIOWA

Na elewacji frontowej stylowe drzwi wejściowe, dwóskrzydłowe, płycinowe, z naświetlem zamkniętym łukiem koszowym; ślemię naświetla bogato profilowane, ukształtowane w formę płynnej linii nawiązującej do przebiegu gzymsu.

Skrzydła wyróżniają się bogatym profilowaniem detali.

Drzwi zachowane w dość dobrym stanie technicznym, nadają się do konserwacji.

Na elewacji tylnej drzwi płycinowe, szklone, wkomponowane w charakterystyczną stolarkę werandy.

Drzwi na elewacji szczytowej współczesne, płycinowe.

W otworach okiennych elewacji stolarka drewniana, skrzynkowa. Jest to stolarka stylowa o charakterystycznych podziałach, słupki i ślemiona profilowane, w górnej części okien podziały krzyżowe. Część okien elewacji szczytowej zakończonych łukowo.

Stan stolarki okiennej średni i zły. Ościeżnice skorodowane, niektóre skrzydła wypaczone. Stolarka pokryta wieloma warstwami łuszczącej się farby (kolor biały).

W otworach werandy zniszczona stolarka skrzynkowa, bez elementów profilowanych. Stolarka ta nie nadaje się do konserwacji.

Na dachu drewniane lukarny, malowane, wtórne, prawdopodobnie XX- wieczne (w materiałach ikonograficznych na dachu widnieją lukarny w formie wolic oczek).

5.6. OBRÓBKI BLACHARSKIE

Opierzenia gzymsów, rynny i rury spustowe wykonane są z blachy stalowej ocynkowanej. Wyżej wymienione elementy znajdują się w złym stanie technicznym. Ze względu na znaczny stopień wyeksploatowania, miejscowe uszkodzenia i deformacje wskazana jest ich wymiana.

6. OCENA TECHNICZNA OBIEKTU

Projektant oświadcza, że obiekt będący przedmiotem opracowania ze względu na usytuowanie, kubaturę, formę oraz stan zachowania elementów nadaje się do remontu zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury „W sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. Nr 75 z 12.04.2002r.)

Projektant stwierdza, że ściany zewnętrzne zachowane są w dobrym stanie technicznym. Remont elewacji wpłynie korzystnie na warunki fizyczne i techniczne obiektu.

7. ZAKRES ROBÓT BUDOWLANYCH - ELEWACJE

- zbitcie całości tynków cokołu
- Wykonanie w miejsce usuniętych tynków, nowych tynków renowacyjnych do wilgotnych i zasolonych murów (np. w systemie Caparol)
- Przegląd tynków powyżej cokołu, usunięcie partii skorodowanych i odparzonych tynków
- Renowacja i wzmocnienie możliwych do zachowania tynków barokowych tła . lizen i pasów gzymsowych
- Uzupełnienie miejsc po skutych tynkach lekkim tynkiem trasowo-wapiennym
- Konserwacja gzymsów
- Konserwacja zachowanych detali z zaprawy (wg programu konserwatorskiego)
- Malowanie elewacji farbami silikatowymi firmy Keim, wg oznaczenia podanego na rysunku elewacji, lub farbami silikatowymi Caparol o tych samych kolorach.
- Konserwacja zachowanych, kamiennych elementów (wg indywidualnego programu konserwatorskiego)
- Wymiana stolarki okiennej (detale wg istniejących)
- Wymiana stolarki werandy (okna i drzwi)
- Renowacja drewnianych lukarn dachowych, wymiana stolarki okiennej lukarn
- Renowacja stolarki drzwiowej
- Wymiana obróbek blacharskich
- Renowacja wymaganych do pozostawienia krat okiennych
- Demontaż i ponowny montaż (po remoncie elewacji) instalacji odgromowej

8. OPIS PRAC ELEWACYJNYCH

8.1. ROBOTY MUROWE

Ewentualne, ujawnione w trakcie prowadzenia prac remontowych pęknięcia szerokości do 4 mm, wypełnić należy ciekłą zaprawą cementową po dokładnym oczyszczeniu i przemyciu wodą. W przypadku ujawnienia rys rozwartych na szerokość ponad 5 mm należy dokonać ich przemurowania nowymi ceglami klasy 15 na zaprawie cementowej m3. W tym celu mur w obszarze obejmującym rysy należy rozebrać na szerokość nie mniejszą niż jedna cegła i na głębokość nie mniejszą niż pół cegły, zostawiając „strzępia” przynajmniej, w co czwartej warstwie. Wykonać należy również „strzępia poprzeczne” poprzez wpuszczenie części cegieł w głąb muru.

W przypadku ujawnienia pęknięć nadproży okiennych lub drzwiowych konieczne będzie wykonanie konstrukcji odciażającej w postaci stalowych belek dwuteowych wmontowanych bezpośrednio nad uszkodzonym nadprożem. W tym celu ponad nadprożem wykuć zewnętrzną bruzdę umożliwiającą osadzenie dwóch dwuteowników NP180 w jednym poziomie jedna za drugą. Długość belek powinna być większa od szerokości otworu minimum o 50 cm. Po osadzeniu belki zaklinować

a następnie dokładnie wypełnić zaprawą cementową przestrzeń między górną stopką dźwigarów a murem. Pozostałą część bruzdy zamurować a następnie otynkować.

8.2. PRACE TYNKARSKIE I MALARSKIE (W SYSTEMIE CAPAROL)

8.2.1. TYNKI RENOWACYJNE

W miejsce skutych tynków cokołu wykonać system tynków renowacyjnych CAPATECT WTA w wypadku pojawienia się pleśni i mchu, przed nałożeniem zestawu tynków WTA, powierzchnię należy pokryć preparatem grzybobójczym Caparol Capatox.

Spoiny należy wydrapać na głębokość 2 cm. Należy oczyścić mur szczotką lub sprężonym powietrzem. Następnie nanieść obrzutkę tynkarską CAPATECT Vorspritz z systemu tynków renowacyjnych WTA Capatect firmy Caparol.

CAPATECT -Vorspritz nanosić sieciowo (bez zakrywania całej powierzchni).

CAPATECT -Vorspritz наносzony jest przy pomocy kielni. Czas schnięcia wynosi przynajmniej 24 godz. i jest uzależniony od warunków atmosferycznych.

Następnie na suchy tynk CAPATECT Vorspritz nanieść tynk komorowy CAPATECT Porengrundputz na grubość 1,5 cm. Nawilżanie jest konieczne jedynie w przypadku mocno chłonących podłoży. Stosując CAPATECT Porengrundputz WTA zniwelować nierówności, puste spoiny, otwory itp. nawet do grubości 4 cm w jednym cyklu roboczym. Obróbkę przeprowadzić ręcznie przy pomocy kielni lub przy pomocy agregatu tynkarskiego (np. PFT G4). Powierzchnię ściągnąć przy pomocy listwy aluminiowej. Częściowo stwardniały tynk przeczesać pionowo i poziomo metalowym grzebieniem. Czas schnięcia CAPATECT Porengrundputz WTA wynosi 10 dni na każdy 1 cm grubości warstwy.

Po upływie karencji na wystarczająco suchy tynk CAPATECT Porengrundputz WTA nanieść ręcznie przy pomocy kielni CAPATECT Sanierputz WTA tak, by powstała warstwa o grubości przynajmniej 1.5 cm lub przy pomocy agregatu tynkarskiego (np. PFT G4). Po nałożeniu warstwy powierzchnię ściągnąć przy pomocy listwy aluminiowej i zatrzeć packą

Powierzchnie gładkich lizen po około 2 tygodniach szpachlować j.w. masą Capalith Fassadenspachtel „P” na grubość 3 mm licując w ten sposób powierzchnię tynków renowacyjnych z pozostałą częścią elewacji. Po 7 dniach malować tak jak pozostałą część elewacji wg zaprojektowanej kolorystyki.

8.2.2. TYNKI ISTNIEJĄCE – UZUPEŁNIENIA I WZMOCNIENIE

Po ustawieniu rusztowań wykonać dokładny przegląd pozostawionych tynków tła elewacji oraz lizen i pasów gzymsowych; fragmenty tynków spękanych i skorodowanych oraz głuche tynki skuć. Po skuciu mur oczyścić mechanicznie.

UZUPEŁNIENIA - LEKKIE TYNKI

W miejscu tynków usuniętych wykonać, ręcznie lub maszynowo, lekki tynk maszynowy Capatect Leichtunterputz 170, na grubość ok. 2-2,5 cm (dostosować do grubości tynku istniejącego) w dwóch fazach. Po nałożeniu pierwszej na grubość ok. 1,5-2 cm należy zatopić w niej siatkę z włókna szklanego oczkach 7 mm x 7 mm.

Drugą warstwę na grubość ok. 0,5 cm można położyć najwcześniej po odpowiednim związaniu pierwszej warstwy tynkowej. Z reguły następuję to, po ok. 2-3 godz. Warstwę tą filcować na ostro. Po wyschnięciu szpachlować na grubość ok. 3 mm masą szpachlową zbrojoną mikrowłóknami Caparol Capalith Fassadenspachtel „P”. Po lekkim związaniu filcować na gładko.

WZMOCNIENIE POZOSTAWIONYCH TYNKÓW

Pozostałą, do zachowania, część należy po umyciu gruntować przy użyciu Sylitol Koncentrat rozcieńczonym wodą w stosunku 2:1(2 części koncentratu;1 część wody).

Ubytki po skutych fragmentach tynku uzupełnić zgodnie z opisem powyżej. Następnie, jak uzupełnienia, szpachlować mineralną zaprawą Caparol Capalith Fassadenspachtel "P" na grubość min. 3 mm. W przypadku dużych ubytków należy, zgodnie z powyższym opisem, szpachlowanie połączyć z zatopieniem siatki z włókna szklanego CT 650, następnie wyrównać powierzchnię poprzez filcowanie. Wymieniona włóknina powinna być zatopiona ok. 10 cm poza obszar miejsca naprawianego.

8.2.3. ROBOTY MALARSKIE

Po okresie sezonowania tj. ok. 7 dniach malować 2x farbą silikatową KEIM lub w systemie Caparol 2x farbą silikatową Sylitol Finish, wg kolorystyki, stosując zasadę "mokre na mokre".

Malowanie przeprowadzić przy pomocy Malowanie przeprowadzić przy pomocy odpowiednich pędzli ławkowców lub elewacyjnych wałków malarskich zapewniając odpowiednią ilość pracowników dla zachowania malowania w jednym cyklu zamkniętej płaszczyzny elewacji. Prace prowadzić w temperaturze otoczenia pow. +8°C.

8.2.4. KONSERWACJA GZYMSU OKAPOWEGO

Gzymys po umyciu zagruntować przy użyciu Sylitol Koncentrat rozcieńczonym wodą w stosunku 2:1(2 części koncentratu;1 część wody).

Gzymys uzupełnić zaprawą cementowo-wapienną na białym cemencie.

Pozostałe drobne naprawy i uzupełnienia gzymsu wykonać przy życiu masy szpachlowej Capalith Fassadenfeinspachtel „P”. Szpachlowane powierzchnie filcować. Po wyschnięciu malować 2x farbą Sylitol Finish wg zaprojektowanej kolorystyki.

8.2.5. UWAGI DO PRAC TYNKARSKICH I MALARSKICH

Całość prac przeprowadzić w okresie wiosenno - jesiennym przy sprzyjających warunkach pogodowych w temp. Pow. +8 dla farby. Podczas wykonywania prac należy ściśle przestrzegać technologii stosowania produktów wg szczegółowych instrukcji zawartych w kartach technicznych Podczas prac chronić elewacje przed deszczem, silnym wiatrem, nadmiernym nasłonecznieniem przy pomocy siatek ochronnych.

8.2.6. KONSERWACJA DETALI WYKONANYCH Z ZAPRAWY

W ramach remontu elewacji należy wykonać prace renowacyjne mające na celu przywrócenie pierwotnego wyglądu i długotrwałe zabezpieczenie zachowanego detalu przed szkodliwym oddziaływaniem środowiska zewnętrznego. Należy oczyścić podłoże z pozostałości pierwotnej i wtórnej warstwy farby celem wydobywania czystości rysunku detalu. Przy wykonywaniu rekonstrukcji używać materiałów i technologii maksymalnie zbliżonych do oryginału - zapraw o spoiwie wapiennym (ewentualnie trasowo-wapiennym). W miejscach zniszczonych, szczególnie narażonych na działanie wód opadowych (gzymsy) dopuszcza się użycie zapraw z udziałem spoiwa hydraulicznego, niskoalkalicznego (na bazie białego cementu).

PRZYKŁADOWA KONSERWACJA:

- * Wstępne oczyszczenie powierzchni z zabrudzeń
- * Oczyszczenie powierzchni detalu z pozostałości powłok farb emulsyjnych (szpachle, narzędzia sztukatorskie, skalpele)
- * Oczyszczenie powierzchni detalu z pozostałości powłok farb olejnych (w przypadku ich wystąpienia) metodą fizykochemiczną przy użyciu kompozycji spęczniających powłoki olejne (np. Rasant firmy Coverax, Remosol)
- * Oczyszczenie powierzchni detalu z pozostałości powłok farb olejnych (w przypadku ich wystąpienia) metodą termodynamiczną – mycie gorącą wodą pod ciśnieniem 100 – 160 bar.
- * Wzmocnienie preparatem konsolidującym, np. AMPHISILAN GRUNDFESTIGER; zabieg należy wykonać na osłabionych powierzchniach, zakres prac będzie możliwy do określenia po oczyszczeniu.
- * Rekonstrukcja i uzupełnienie ubytków profili ciągnionych przy użyciu zaprawy cementowo-wapiennej na białym cemencie lub gotowej zaprawy sztukatorskiej:
  - rdzeń: pierwszy narzut – lekka zaprawa mineralna Trass-Werksteinmortel zużycie ok. 15kg/m² na 1cm; zaprawy powinny być zazbrojone – czas sezonowania i przygotowanie podłoża jak przy tynkach podkładowych
  - wykończenie: STW 0,4 Stuckoplan spezial - elastyczna, drobnoziarnista zaprawa zbrojona mikrowłóknami o recepturze dopasowanej do ciągnięcia jako wykończenie np. negatywem na specjalnych sankach – 2-25 mm w jednym cyklu; zużycie ok. 1,25kg/m² na każdy 1mm grubości. Przygotowane detale po pełnym związaniu (ok. 7 dni) można gruntować i malować farbami silikatowymi.
- * Rekonstrukcja i uzupełnienie ubytków detali wapiennych przy użyciu zaprawy trasowo-wapiennej TUBAG

UWAGI DO PRAC KONSERWATORSKICH PRZY DETALU:

Sposób konserwacji detali został w projekcie podany przykładowo. W przypadku zmiany uprawniona Osoba, wykonująca prace konserwatorskie, winna indywidualnie wykonać program prac i uzgodnić go z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

8.2.7. KOLORYSTYKA

Przed przystąpieniem do renowacji elewacji pałacu, po ustawieniu rusztowań, należy wykonać badania stratygraficzne w kierunku występowania koloru, w celu ostatecznego ustalenia kolorystyki obiektu.

Należy również wykonać badania określające występowanie ewentualnych elementów kamiennych oraz pierwotnych tynków barokowych.

Wyniki badań należy porównać z przyjętą kolorystyką i dokonać ewentualnych zmian (zmian dokona projektant w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków).

Kolorystykę obiektu zaprojektowano, zgodnie z najstarszą, widoczną warstwą, jako monochromatyczną, w tonacji ugrowej.

- tło obiektu – średni ugr
- pilastry, górny i dolny pas gzymsowy i attyka – jasny ugr
- sztukaterie w obramieniach okien ryzalitu – jasny ugr
- kolumny i pilastry ryzalitu środkowego, gzyms okapowy i pośredni pas gzymsowy, portal oraz naddasznice – ciemny ugr
- cokół – ciemny ugr

Oznaczenie kolorów, według koloratora firmy Keim, podano na planszach barwnych, w przypadku zastosowania farb Caparol należy zachować te same kolory.

8.3. KONSERWACJA ELEMENTÓW KAMIENNYCH

PRZYKŁADOWY PROGRAM KONSERWACJI KAMIENIA

* Wstępne oczyszczenie powierzchni kamienia z luźnych zabrudzeń mycie szczotkami i wodą pod niewielkim ciśnieniem (ok. 50-60 bar).

* Oczyszczenie powierzchni kamienia z nawarstwień metodami fizyko-chemicznymi i doczyszczanie mechaniczne:

- mycie wodą i gorącą parą pod ciśnieniem;
- mycie przy pomocy kwaśnego środka zawierającego jako składnik aktywny HF o stężeniu nieprzekraczającym 5%; (np. Alkutex firmy Remmers), jednokrotne wykonanie zabiegu;
- doczyszczanie mechaniczne (ręczne) skalpelami, nożami, kamieniami ściernymi itp. z pozostałych nawarstwień.

* Wzmocnienie osłabionej powierzchni kamienia hydrofilnym środkiem wzmacniającym typu Remmers Funcosil OH 510.

* Dezynfekcja np. roztworem Sterinolu stęż. 3%, lub Lichenicydy stęż. 1% w okładzie ligninowym, zabieg wykonać jednokrotnie.

* Odsolenie kamienia metodą swobodnej migracji soli do rozszerzonego środowiska – okłady z waty/ pulpy celulozowej

* Wykonanie rekonstrukcji ubytków w piaskowcu przy użyciu zapraw mineralnych barwionych w masie, na bazie białego cementu, wapna i piasku płukanego z dodatkiem naturalnych pigmentów lub gotową, barwioną w masie zaprawą restauratorską do kamienia (np. FUNCOSIL RESTAURIERMOERTEL firmy Remmers), o właściwościach fizycznych i mechanicznych oraz wyglądzie maksymalnie zbliżonych do oryginalnego kamienia.

* Wykonanie nowych spoin gotową zaprawą renowacyjną do spoinowania np. Tubag Trass Fugensaniermörtel;

* Hydrofobizacja powierzchniowa kamienia roztworem żywicy silikonowej, np. Remmers Funcosil SL lub mikroemulsji silikonowej Remmers Funcosil OW.

UWAGI DO PRAC KONSERWATORSKICH PRZY KAMIENIU:

Sposób konserwacji kamienia został w projekcie podany przykładowo.

W przypadku zmiany uprawniona Osoba, wykonująca prace konserwatorskie, winna indywidualnie wykonać program prac i uzgodnić go z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

PRACE PRZY KAMIENIU NALEŻY POWIERZYĆ OSOBIE POSIADAJĄCEJ WYMAGANE KWALIFIKACJE I UPRAWNIENIA KONSERWATORSKIE.

8.4. STOLARKA OKIENNA

Ze względu na zły stan okna pałacu, okna i drzwi werandy a także okienka lukarn dachowych wymienić na nowe.

Wykonać nową stolarkę drewnianą z podziałami krzyżowymi i z zastosowaniem szyb zespolonych z pustką powietrzną. Zachować istniejące podziały, kształt oraz szerokość i profilowanie ram i ślemion. Na oknach pałacu zamontować ozdobne elementy, zbliżone do istniejących

Formę wszystkich elementów: ościeżnic, ramiaków, ślemion, listew i elementów ozdobnych Wykonawca winien bezpośrednio uzgodnić z Wojewódzkim konserwatorem Zabytków.

Stolarkę okienną malować farbami SIGMALIFE, BECKERS lub SADOLIN na kolor biały

8.5. STOLARKA DRZWIOWA

Stylowe drzwi wejściowe poddać konserwacji w następujący sposób:

- oczyścić ze starej farby, usunąć wtórne powłoki farby mechanicznie i chemicznie przy użyciu delikatnych kompozycji spęczniających powłoki malarskie (kompozycje rozpuszczalników organicznych);
- doczyścić mechaniczne pozostałe warstwy
- zaszpachlować ubytki
- wymienić zniszczone fragmenty konstrukcji drewnianej i listew ozdobnych na nowe, wykonane z drewna jak oryginał.
- uzupełnić drobne ubytki flekami i kitami na bazie żywic syntetycznych i pyłu drzewnego

- odrestaurować zachowane okucia
  - malować dwukrotnie farbami kryjącymi SIGMALIFE, BECKERS lub SADOLIN; kolor drzwi zewnętrznych zbliżony do podanego na planszy (dokładny numer wg wzornika określi projektant po wybraniu farby)
- UWAGA: w przypadku stwierdzenia złego stanu elementów drewnianych w trakcie renowacji, wykonać dokładną ich rekonstrukcję.

8.6. LUKARNY DACHOWE

Wykonać konserwację drewnianych elementów lukarn dachowych.

Elementy drewniane lukarn należy oczyścić i pozbawić powłoki malarskiej lub lakierniczej, uzupełnić ubytki przy użyciu szpachli i elastycznych kitów konserwatorskich a następnie zaimpregnować środkiem głęboko penetrującym, likwidującym zarówno grzyby i pleśnie jak i drażące drewno insekty, zabezpieczającym przed wilgocią, a po wyschnięciu nie zabarwiającym drewna, również zabezpieczyć ogniowo.

Zabezpieczone elementy drewniane wykończyć systemem farb do renowacji powierzchni drewnianych, na przykład zagruntować farbą Capalack Allgrund, po wyschnięciu malować lakierem Capamix Seidenmattlack wg kolorystyki.

8.7. ELEMENTY STALOWE (KRATY) – RENOWACJA

Konserwacja elementów stalowych:

- Wstępne oczyszczenie elementów z luźnych zabrudzeń i zanieczyszczeń.
- Usunięcie wtórnych powłok farby i gruntów.
- Oczyszczenie mechaniczne z produktów korozji przy użyciu szczotek mosiężnych.
- Malowanie elementów ozdobnych farbą Hammerite na kolor czarny (mat).

8.8. INSTALACJA ODGROMOWA

Przy okazji remontu konieczne będzie wykonanie nowej instalacji odgromowej, w miejsce instalacji istniejącej.

Część podziemną instalacji pozostawić bez zmian.

Instalacje na budynku zdemontować i po remoncie elewacji wykonać od nowa, według instalacji istniejącej.

9. WYTTCZNE DOTYCZĄCE ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA PRACY I OCHRONY ZDROWIA LUDZI PODCZAS WYKONYWANIA ROBÓT

Roboty należy wykonywać zgodnie z projektem budowlanym, obowiązującymi normami i przepisami BHP. W szczególności należy:

- wyznaczyć i odpowiednio oznakować strefę niebezpieczną wokół miejsca wykonywania robót, zachowując szerokość strefy nie mniejszą niż 1/10 wysokości, na której wykonywane będą roboty i istnieje zagrożenie spadania przedmiotów, lecz nie mniejszą niż 6,0 m.

- wyznaczyć i odpowiednio oznakować strefę niebezpieczną w pobliżu miejsca zasilania obiektu napowietrzną linią energetyczną.
- wyznaczyć i utrzymywać na bieżąco porządek na powierzchniach przejść dla pieszych, ciągach komunikacyjnych i pomostach na rusztowaniu.
- wykonać daszki ochronne nad przejściami, wejściem do obiektu itp. o szerokości, co najmniej 1,0 m większej od szerokości przejścia lub przejazdu, odpornych na przebicie, zamocowanych na wysokości co najmniej 2,5 m od ziemi, pochylonych pod kątem 45° w kierunku źródła zagrożenia.
- nie prowadzić robót jednocześnie na kilku poziomach w jednym pionie /stanowisko nad stanowiskiem pracy.
- zapewnić używanie sprzętu ochronnego przed upadkiem z wysokości /np. szelek bezpieczeństwa z linką i amortyzatorem/ przez pracowników wykonujących roboty, jak również pracownika odbierającego materiały transportowane na dach.
- zapewnić stosowanie drabin oznaczonych znakiem bezpieczeństwa „B”, będących w dobrym stanie technicznym.
- wykonywanie i montowanie rusztowań prowadzić zgodnie z dokumentacją techniczno - ruchową (DTR), dopuszczenie do użytkowania po dokonaniu odbioru technicznego przez nadzór budowy.
- stosować środki transportu pionowego, podnośniki, wciągarki itp. posiadających odpowiednie certyfikaty bezpieczeństwa, dla wymaganych dopuszczenie przez UDT, zgodnie z przeznaczeniem i DTR.
- do wykonywania robót dopuszczać tylko pracowników posiadających aktualne badania lekarskie, w tym do prac na wysokości, przeszkolenie w zakresie przepisów BHP oraz na stanowisku pracy.

10. PLAN BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ZDROWIA

Projektant stwierdza, że zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 roku (Dz. U. z dnia 10 lipca 2003 roku Nr 120, poz.1126) w sprawie szczegółowego zakresu i formy planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz szczegółowego zakresu rodzaju robót budowlanych stwarzających zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi przed rozpoczęciem robót na kierowniku budowy spoczywa obowiązek opracowania **planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na budowie**.

Opracowali:

mgr inż. arch. Anna Baran

mgr inż. Witold Baran